

Οδηγός απασχόλησης και επιχειρηματικότητας για άτομα με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις

ΥΠΟΕΡΓΟ 2
«ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ
ΥΠΟΕΡΓΟΥ 1»

στο πλαίσιο της Πράξης

«Ολοκληρωμένη Υπηρεσία Καταπολέμησης των Διακρίσεων και Προώθησης της Κοινωνικής Ένταξης των Ατόμων με Αναπηρία, των Ατόμων με Χρόνιες Παθήσεις και των Οικογενειών τους που Διαβιούν στην Περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5011444

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Ε.Π. Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Έκδοση:

**Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων
με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ.)**

Κεντρικά γραφεία: Ελ. Βενιζέλου
236, Τ.Κ. 163 41, Ηλιούπολη

Τηλ.210 9949837,

Fax +30 210 5238967,

e-mail: esaea@otenet.gr,

Ιστοσελίδα: <http://www.esamea.gr>

Αθήνα, 2020

Ο παρών Οδηγός υλοποιήθηκε από το Κέντρο Ευρωπαϊκού
Συνταγματικού Δικαίου – Ίδρυμα Θεμιστοκλή & Δημήτρη
Τσάτσου (ΚΕΣΔ)

ΚΕΝΤΡΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ
ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΥ
ΔΙΚΑΙΟΥ

ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ ΚΑΙ ΔΗΜΗΤΡΗ ΤΣΑΤΣΟΥ

Η παρούσα έκδοση συγχρηματοδοτήθηκε από την Ελλάδα και από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό ταμείο) στο πλαίσιο της Πράξης «ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ, ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΧΡΟΝΙΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ ΤΟΥΣ ΠΟΥ ΔΙΑΒΙΟΥΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ» που εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ 2014-2020», Άξονα προτεραιότητας: ΑΞ9Β – Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας – ΕΚΤ, Επενδυτική προτεραιότητα: 9iii Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθησης των ίσων ευκαιριών και Ειδικό στόχο: 9iii1 Περιορισμός των διακρίσεων που υφίστανται οι ευπαθείς ομάδες πληθυσμού στην εκπαιδευτική διαδικασία και στην καθημερινή τους διαβίωση.

Επιμέλεια βιβλίου -
Εκτύπωση

eIKONA
ΚοιΣΠΕ Αθηνών

Κοι.Σ.Π.Ε. ΑΘΗΝΩΝ
«Η ΕΙΚΟΝΑ»
Μεσογείων 154, Αθήνα 11527
τηλ.: 210 7473951,
fax: 210 7474072
e-mail:
koispeeikona@outlook.com.gr

Παραγωγή Προσβάσιμης
Έκδοσης LargePrint (PDF):

infalia

INFALIA PC
ΒΕΠΕ Θεσσαλονίκης
(κτίριο Γ2), Πυλαία 55535
τηλ.: 2310 365180,
e-mail: info@infalia.com
Ιστοσελίδα: www.infalia.com

Περιεχόμενα

Πρόλογος.....	2
1. Εισαγωγή.....	4
2. Το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις στην εργασία	5
3. Το δικαίωμα στην ίση μεταχείριση λόγω αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης στην απασχόληση και την εργασία.....	7
4. Βήματα για την ένταξη σε θετικά μέτρα δράσης.....	13
5. Σύστημα ποσόστωσης: ν.2643/1998 & ν.4440/2016	15
6. Κοινωνική Επιχειρηματικότητα.....	19
7. Αναζήτηση εργασίας	21
7.1 Θέσεις εργασίας	21
7.2 Προγράμματα απασχόλησης, αυτοαπασχόλησης, επιχειρηματικότητας και κοινωνικής επιχειρηματικότητας.....	23

Πρόλογος

Ο παρών Οδηγός εκπονήθηκε από το «Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου» στο πλαίσιο υλοποίησης του Υποέργου 2 της Πράξης *«Ολοκληρωμένη Υπηρεσία Καταπολέμησης των Διακρίσεων και Προώθησης της Κοινωνικής Ένταξης των Ατόμων με Αναπηρία, των Ατόμων με Χρόνιες Παθήσεις και των Οικογενειών τους που Διαβιούν στην Περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας»*, της οποίας δικαιούχος είναι η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ.). Η Πράξη, η οποία εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κεντρική

Μακεδονία 2014-2020» και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και από Εθνικούς Πόρους, αποτελεί την πρώτη ολοκληρωμένη και πολυεπίπεδη παρέμβαση σε περιφερειακό επίπεδο προς όφελος των ατόμων με αναπηρία, χρόνιες παθήσεις και των οικογενειών τους, καθώς στοχεύει: α) στην ευαισθητοποίηση στη δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας των σημαντικότερων παραγόντων χάραξης και εφαρμογής πολιτικών σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, β) στην ενημέρωση των ίδιων των ατόμων με αναπηρία, χρόνιες παθήσεις και των οικογενειών τους για τα δικαιώματά τους, γ) στη βελτίωση της εξυπηρέτησης των ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις από σημαντικές για την κοινωνική τους ένταξη υπηρεσίες, δ) στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων των ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις μέσω της παροχής συμβουλευτικής υποστήριξης, επαγγελματικής κατάρτισης, πρακτικής άσκησης και απόκτησης πιστοποίησης και ε) στη βελτίωση των ευκαιριών απασχόλησής τους, καθώς και στη διευκόλυνση της ένταξης και επανένταξής τους στην εργασία. Η συνεργασία της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας με την Ε.Σ.Α.μεΑ. για την υλοποίηση της προαναφερθείσας Πράξης αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση, το οποίο ελπίζουμε να ακολουθήσουν και οι υπόλοιπες Περιφέρειες της χώρας.

Ιωάννης Βαρδακαστάνης
Πρόεδρος Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία

1. Εισαγωγή

Ο παρών Οδηγός στοχεύει να λειτουργήσει ως πρακτικό εργαλείο ενημέρωσης των ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις και των αντιπροσωπευτικών οργανώσεών τους για τα δικαιώματά τους στον τομέα της εργασίας/απασχόλησης και τις ευκαιρίες απασχόλησης και άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας που τους προσφέρονται.

2. Το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις στην εργασία

Σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 21 του Συντάγματος, *«τα άτομα με αναπηρία έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας»*. Με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες - την οποία η χώρα μας κύρωσε με τον ν.4074/2012 - καθιερώθηκε η δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας, δηλαδή η αντιμετώπιση των ατόμων με αναπηρία όχι ως αντικειμένων φιλανθρωπίας, θεραπευτικής παρέμβασης και πρόνοιας, αλλά ως υποκειμένων με πλήρη δικαιώματα και ελευθερίες, ικανότητα αυτοπροσδιορισμού και πλήρους συμμετοχής σε όλες τις σφαίρες της κοινωνικής, πολιτιστικής, πολιτικής και οικονομικής ζωής. Στη δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας, η εργασία κατέχει κεντρικό ρόλο καθώς αποτελεί το «κλειδί» για την κοινωνική ένταξη των ατόμων με αναπηρία. Για αυτό και η Σύμβαση αφιερώνει ξεχωριστό άρθρο. Σύμφωνα λοιπόν με το άρθρο

27¹ της Σύμβασης, κύριος σκοπός των κρατών πρέπει να είναι η ένταξη των ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις στην ελεύθερη αγορά και όχι σε «ειδικά» και «προστατευμένα» περιβάλλοντα. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού, το εργασιακό περιβάλλον πρέπει να *«είναι ανοικτό, ενιαίο και προσβάσιμο»*, καθώς μόνο με αυτόν τον τρόπο μπορούν τα άτομα με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις να απολαύσουν ανεμπόδιστα, και σε ίση βάση με τους υπόλοιπους πολίτες, το δικαίωμα στην εργασία. Ως εκ τούτου, η προσβασιμότητα και όλες οι εκφάνσεις της, όπως είναι ο καθολικός σχεδιασμός, οι μορφές ζωντανής βοήθειας (π.χ. διερμηνείς νοηματικής γλώσσας, προσωπικοί βοηθοί κ.λπ.) και οι εύλογες προσαρμογές, συμπεριλαμβανομένης της υποστηρικτικής τεχνολογίας, συνιστούν τα απαραίτητα εργαλεία για την ανεμπόδιστη πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις στην εργασία.

¹ www.esamea.gr/about-us/welcome-note/86-legal-framework/symbasi/547-symbasi-oie-gia-ta-dikaiomata-ton-atomon-me-anapiria

3. Το δικαίωμα στην ίση μεταχείριση λόγω αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης στην απασχόληση και την εργασία

Το δικαίωμα στην ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία κατοχυρώνεται από τον ν.4443/2016 (Αρ. ΦΕΚ 232 Α΄/09.12.2016) και εφαρμόζεται σε όλα τα πρόσωπα στον δημόσιο, ευρύτερο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα. Σύμφωνα με αυτόν, απαγορεύονται οι άμεσες και οι έμμεσες διακρίσεις και λόγω αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης (άρθρο 2). Οι διατάξεις του νόμου εφαρμόζονται: i) στους όρους πρόσβασης στην εργασία και την απασχόληση, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων επιλογής, των όρων πρόσληψης, των όρων υπηρεσιακής και επαγγελματικής εξέλιξης, ii) στους όρους και τις συνθήκες εργασίας, ιδίως όσον αφορά στις αποδοχές, την απόλυση, την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία, και σε περίπτωση ανεργίας την επανένταξη και την εκ νέου απασχόληση, iii) στην πρόσβαση σε όλα τα είδη και όλα τα επίπεδα επαγγελματικού προσανατολισμού, μαθητείας, επαγγελματικής κατάρτισης, επιμόρφωσης και αναπροσανατολισμού, συμπεριλαμβανομένης της απόκτησης πρακτικής

επαγγελματικής εμπειρίας, iv) στη συμμετοχή με την ιδιότητα του μέλους στη συνδικαλιστική δράση (άρθρο 3).

Σύμφωνα με τον νόμο: **α)** ως **«άμεση διάκριση»** νοείται όταν ένα πρόσωπο υφίσταται για λόγους αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν της οποίας τυγχάνει, έτυχε ή θα ετύγχανε άλλο πρόσωπο, σε ανάλογη κατάσταση² και **β)** ως **«έμμεση διάκριση»** νοείται όταν μία εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική μπορεί να θέσει πρόσωπα με αναπηρία ή χρόνια πάθηση σε μειονεκτική θέση συγκριτικά με άλλα πρόσωπα. Δεν υφίσταται «έμμεση διάκριση» εάν η διάταξη, το κριτήριο ή η πρακτική δικαιολογείται αντικειμενικά από έναν θεμιτό σκοπό και εάν τα μέτρα που λαμβάνονται είναι αναγκαία για την τήρηση της δημόσιας ασφάλειας³.

² Π.χ. ο διευθυντής ανθρωπίνου δυναμικού ανακοινώνει σε έναν εργαζόμενο με αναπηρία ότι αρνείται να προχωρήσει στην πρόσληψή του λόγω αυτής καθ' αυτής της αναπηρίας του.

³ Π.χ. ένας εργοδότης ζητά να προσλάβει 5 νέους υπαλλήλους με βασική απαίτηση να διαθέτουν δίπλωμα οδήγησης. Το δίπλωμα οδήγησης ως κριτήριο πρόσληψης θέτει σε μειονεκτική θέση τους τυφλούς - σε σχέση τόσο με τα άτομα χωρίς αναπηρία όσο και με τα άτομα από άλλες κατηγορίες αναπηρίας - καθώς η Πολιτεία δεν χορηγεί δίπλωμα οδήγησης σε αυτούς. Εάν το δίπλωμα οδήγησης είναι απαραίτητο για την άσκηση των καθηκόντων των νέων υπαλλήλων (π.χ. θέσεις οδηγών), τότε δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι

Ο νόμος επίσης απαγορεύει: i) την **«παρενόχληση»**, η οποία συντρέχει όταν κάποιος συμπεριφέρεται με αρνητικό τρόπο σε έναν εργαζόμενο με αναπηρία ή χρόνια πάθηση λόγω αυτής καθ' αυτής της αναπηρίας του ή χρόνιας πάθησής του, έχοντας ως σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειάς του και τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος⁴. Σύμφωνα με τον νόμο, η παρενόχληση θεωρείται διάκριση, ii) την **«εντολή για την εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης»** σε βάρος εργαζόμενου με αναπηρία ή χρόνια πάθηση⁵, iii) τη **«διάκριση λόγω σχέσης»** που συντρέχει όταν κάποιος συμπεριφέρεται λιγότερο ευνοϊκά σε έναν εργαζόμενο λόγω της στενής του σχέσης με κάποιο/α άτομο/α με αναπηρία ή χρόνια πάθηση⁶,

διακρίνει έμμεσα τους τυφλούς. Εάν αποδειχτεί ότι δεν είναι, τότε συντρέχει έμμεση διάκριση.

⁴ Π.χ. ο προϊστάμενος του λογιστηρίου μιλά με αρνητικό και εξευτελιστικό τρόπο σε έναν υπάλληλο-χρήστη αναπηρικού αμαξιδίου που εργάζεται στο τμήμα του, χαρακτηρίζοντας τον «σακάτη» και «ανίκανο».

⁵ Π.χ. ο πρόεδρος μιας εταιρίας ζητά από τον προσωπάρχη να συμπεριφέρεται με άσχημο τρόπο σε εργαζόμενο με νεφροπάθεια προκειμένου να τον εξαναγκάσει σε παραίτηση.

⁶ Π.χ. ο προσωπάρχης της επιχείρησης ανακοινώνει σε μια εργαζόμενη ότι θα προβεί στην υποβάθμισή της και στη μείωση της

iv) τη **«διάκριση λόγω νομιζόμενων χαρακτηριστικών»** που συντρέχει όταν ένα πρόσωπο γίνεται δέκτης λιγότερο ευνοϊκής μεταχείρισης επειδή εικάζεται ότι έχει αναπηρία ή χρόνια πάθηση⁷, iv) την **«άρνηση εύλογων προσαρμογών»** στους εργαζόμενους με αναπηρία ή χρόνια πάθηση⁸. Σύμφωνα με τον νόμο (άρθρο 5), για την τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης στην περίπτωση των ατόμων με αναπηρία ή χρόνια πάθηση, ο εργοδότης υποχρεώνεται στη λήψη όλων των ενδεδειγμένων κατά περίπτωση μέτρων, προκειμένου τα άτομα αυτά να έχουν δυνατότητα πρόσβασης σε θέση εργασίας, να ασκούν αυτήν και να εξελίσσονται, καθώς και δυνατότητα συμμετοχής στην επαγγελματική κατάρτιση, εφόσον τα μέτρα αυτά δεν συνεπάγονται δυσανάλογη επιβάρυνση για τον εργοδότη. Δεν θεωρείται δυσανάλογη η επιβάρυνση όταν το κόστος των μέτρων δεν δημιουργεί οικονομικό πρόβλημα στην επιχείρηση/υπηρεσία/οργανισμό. Εάν μάλιστα το κράτος

αμοιβής της επειδή είναι μητέρα παιδιού με αναπηρία και εξαιτίας αυτού θεωρεί ότι δεν αποδίδει στην εργασία της όσο θα έπρεπε.

⁷ Π.χ. ο προσωπάρχης ανακοινώνει σε έναν υπάλληλο ότι θα προχωρήσει στην απόλυσή του επειδή θεωρεί ότι είναι οροθετικός.

⁸ Π.χ. νοσοκομείο αρνείται να ικανοποιήσει το αίτημα νοσηλεύτριας με αλλεργία στο λάτεξ για μετακίνησή της σε τμήμα με περιορισμένη χρήση αυτού του υλικού.

επιχορηγεί την εφαρμογή των εύλογων προσαρμογών, τότε το ζήτημα της δυσανάλογης επιβάρυνσης παύει να υφίσταται.

Οι εύλογες προσαρμογές ενδεικτικά αφορούν: α) την προσβασιμότητα των κτιριακών εγκαταστάσεων, β) την προσαρμογή του χώρου εργασίας και της επίπλωσης, γ) την αλλαγή τύπου εργασίας, δ) την προσαρμογή του ωραρίου εργασίας, ε) την προσαρμογή, αναδιοργάνωση ή/και αλλαγή των εργασιακών καθηκόντων και αρμοδιοτήτων, στ) την τροποποίηση ορισμένων διαδικασιών/πρακτικών, ζ) την παροχή υποστηρικτικής τεχνολογίας (εξοπλισμός, λογισμικό κ.λπ.), η) την παροχή πρόσθετης κατάρτισης ή προσβάσιμων μέσων κατάρτισης κ.λπ.

Εάν είστε θύμα άνισης μεταχείρισης, ενεργήστε ως ακολούθως:

- Μελετήστε τον ν.4344/2016.
- Ζητήστε ενημέρωση από το Παράρτημα της Ε.Σ.Α.μεΑ. στη Βόρεια Ελλάδα (Διεύθυνση: Μελενίκου και Μαρασλή 11, 54248 Θεσσαλονίκη, Τηλ.:2310 842742, Τηλεομοιοτυπία: 2310 862323, E-mail: esaea2@otenet.gr) ή από την υπηρεσία της «Διεκδικούμε

μαζί» στην Αθήνα καθημερινά από τις 8.00 έως τις 16.00 (Τηλ: 210 9949837, Τηλεομοιοτυπία: 210 5238967, E-mail: esaea@otenet.gr ή μέσω της συμπλήρωσης και αποστολής ηλεκτρονικής φόρμας⁹).

- Εξαντλήστε όλα τα μέσα πριν από την προσφυγή σας στο δικαστήριο και κρατήστε ένα αρχείο με όλες τις ενέργειές σας προφορικές ή/και γραπτές (π.χ. επιστολή προς το τμήμα διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού).
- Συλλέξτε, με κάθε νόμιμο τρόπο, γραπτά στοιχεία που αποδεικνύουν ότι έχετε υποστεί διακριτική μεταχείριση και κρατήστε αρχείο με όλα τα γεγονότα.
- Προσπαθήστε να βρείτε μάρτυρες που θα σας υποστηρίξουν.
- Στείλτε την αναφορά σας στον Συνήγορο του Πολίτη. Αναφορικά με την μορφή και το περιεχόμενο της αναφοράς σας, συμβουλευτείτε την ιστοσελίδα του Συνηγόρου¹⁰.

⁹ www.esamea.gr/contact/contact-us

¹⁰ www.synigoros.gr/?i=stp.el.submissionrequirements

4. Βήματα για την ένταξη σε θετικά μέτρα δράσης

Για να μπορέσετε να ωφεληθείτε από τα θετικά μέτρα δράσης που η ελληνική Πολιτεία έχει θεσπίσει στον τομέα της εργασίας για τα άτομα με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις, ενεργήστε ως εξής:

Βήμα 1^ο: Πιστοποιήστε την αναπηρία σας στα Κέντρα Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.) που συστάθηκαν με τον ν.3863/2010. Για να εξεταστείτε από κάποιο ΚΕ.Π.Α., πρέπει να συμπληρώσετε τη σχετική αίτηση¹¹.

Βήμα 2^ο: Εγγραφείτε στο Μητρώο Ανέργων με Αναπηρία του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.). Για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε: α) στο Γραφείο Ειδικών Κοινωνικών Ομάδων του Ο.Α.Ε.Δ. Στοιχεία επικοινωνίας: Δωδεκανήσου 10Α, 54012

¹¹ Πληροφορίες για το έντυπο της αίτησης, τη διαδικασία κατάθεσής της, τα απαραίτητα δικαιολογητικά που απαιτούνται, καθώς και τις διευθύνσεις των ΚΕ.Π.Α. που λειτουργούν σε όλη τη χώρα, υπάρχουν στον εξής σύνδεσμο:
www.efka.gov.gr/el/menou/kentro-pistopoiises-anaperias-kep.

Θεσσαλονίκη, Τηλέφωνα: 2313 322643, 2313 322671, β) Στα Κέντρα Προώθησης Απασχόλησης (ΚΠΑ) 2 του Ο.Α.Ε.Δ.¹².

Βήμα 3^ο: Επικοινωνήστε με Εργασιακό Σύμβουλο του Ο.Α.Ε.Δ. (ΚΠΑ 2), ο οποίος θα προβεί στην κατάρτιση του ατομικού σχεδίου δράσης σας.

¹² Οι διευθύνσεις των ΚΠΑ 2 του Ο.Α.Ε.Δ. διατίθενται μέσω του συνδέσμου: www.oaed.gr/listayperesion-me-epiloge-nomou.

5. Σύστημα ποσόστωσης: **v.2643/1998** & **v.4440/2016**

Σύμφωνα με τον **v.2643/1998**¹³ (Αρ. ΦΕΚ 220Α'/28.09.1998), οι φορείς του στενού δημόσιου τομέα, δηλαδή οι δημόσιες υπηρεσίες, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και οι Ο.Τ.Α. κάθε βαθμίδας, οι φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, οι ιδιωτικές επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις, ελληνικές ή ξένες, που λειτουργούν στην Ελλάδα με οποιαδήποτε μορφή, καθώς και οι θυγατρικές τους εταιρίες που απασχολούν προσωπικό άνω των 50 ατόμων, οφείλουν να προσλαμβάνουν υποχρεωτικά άτομα με ποσοστό αναπηρίας από 50% και άνω (άμεση προστασία) ή άτομα που έχουν τέκνο, αδελφό ή σύζυγο με ποσοστό αναπηρίας από 67% και άνω (έμμεση προστασία). Οι προκηρύξεις του v.2643/1998¹⁴ εκδίδονται από τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.).

¹³ Ο νόμος, παρόλο που έχει τροποποιηθεί αρκετές φορές, παρουσιάζει σοβαρές αδυναμίες (π.χ. χρονοβόρες διαδικασίες έκδοσης αποτελεσμάτων, απροθυμία των υπόχρεων ιδιωτικών φορέων να συμμορφωθούν με τις διατάξεις του νόμου, μη εφαρμογή των μηδαμινών κυρώσεων).

¹⁴ www.oaed.gr/nomos-2643/1998

Για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε στα ΚΠΑ 2 ή στα Γραφεία Ειδικών Κοινωνικών Ομάδων του Οργανισμού¹⁵.

Σύμφωνα με το άρθρο 25 του **ν.4440/2016: i)** Το 10% των προκηρυσσόμενων θέσεων τακτικού προσωπικού και προσωπικού με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των κατηγοριών ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ και ΥΕ κατά περιφερειακή ενότητα, φορέα και κλάδο ή ειδικότητα, καλύπτονται από άτομα με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 50%, **ii)** Το 5% των προκηρυσσόμενων θέσεων τακτικού προσωπικού και προσωπικού με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, καλύπτονται από όσους έχουν τέκνο, αδελφό ή σύζυγο, καθώς και από τέκνα ατόμων με ποσοστό αναπηρίας εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω. Στην περίπτωση των ατόμων με νοητική στέρση ή αυτισμό, για την παροχή της προστασίας απαιτείται κατ' εξαίρεση ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 50%. Η άσκηση του δικαιώματος προστασίας από έναν δικαιούχο μιας οικογένειας (γονείς, τέκνα, συζύγους, αδελφούς) αποκλείει τους υπόλοιπους, **iii)** Για τις θέσεις ορισμένου χρόνου, η συνολική βαθμολογία κατά τη συμμετοχή σε διαδικασίες

¹⁵ www.oaed.gr/lista-yperesion-me-epiloge-nomou

πρόσληψης προσωπικού με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου βάσει προκηρύξεων προσαυξάνεται: α) για τα άτομα με ποσοστό αναπηρίας 50% τουλάχιστον (το ποσοστό αναπηρίας πολλαπλασιάζεται με τον συντελεστή 3), β) για τους συγγενείς ατόμων με αναπηρία (το ποσοστό αναπηρίας αντίστοιχα πολλαπλασιάζεται με τον συντελεστή 2). Οι προκηρύξεις του ν.4440/2016 εκδίδονται από το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.)¹⁶.

Ευνοϊκές διατάξεις

- ✓ Σύμφωνα με το άρθρο 62 του ν.4590/2019 (Αρ. ΦΕΚ 17 Α'/17.02.2019), τα άτομα με κώφωση ή βαρνηκοΐα με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 50% που κατέχουν βεβαίωση επάρκειας της ελληνικής νοηματικής γλώσσας απαλλάσσονται από την υποχρέωση απόδειξης της γνώσης της ξένης γλώσσας για τον διορισμό ή την πρόσληψή τους στον δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα, με την προϋπόθεση ότι η γνώση ξένης γλώσσας δεν καθορίζεται ως απαιτούμενο τυπικό προσόν για τη θέση.

¹⁶ Στοιχεία επικοινωνίας: Λεωφόρος Γεωργικής Σχολής 65, 57001 Θέρμη, Τηλέφωνο: 2313 321200, Τηλεομοιοτυπία: 2310 474621, E-mail: enimerosi@asep.gr /ιστοσελίδα: www.asep.gr

- ✓ Σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 4369/2016 (Αρ. ΦΕΚ 33 Α'/ 27.02.2016), εάν ένα μέλος σε θέση ευθύνης στον δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα είναι άτομο με κινητική αναπηρία, τυφλός ή άτομο με προβλήματα όρασης, κωφός ή βαρήκοος, καλύπτεται η ειδική δαπάνη για την εργονομική διευθέτηση του κύριου χώρου εργασίας, την παροχή συνοδού, τη διερμηνεία στη νοηματική γλώσσα και εν γένει την κάλυψη του κόστους των αναγκών αναπηρίας σε ό,τι αφορά τα αυξημένα καθήκοντα της θέσης ευθύνης.

6. Κοινωνική Επιχειρηματικότητα

Σύμφωνα με τον ν.4430/2016 (Αρ. ΦΕΚ 205 Α΄/31.10.2016), τα άτομα με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις μπορούν να συμμετέχουν ως μέλη και εργαζόμενοι σε «Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις Ένταξης Ευάλωτων Ομάδων» (Κοιν.Σ.Επ.) (άρθρο 14). Η Ειδική Γραμματεία Κ.ΑΛ.Ο.¹⁷ του Υπουργείου Εργασίας μπορεί να σας παράσχει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες. Επιπρόσθετα, στη χώρα λειτουργούν Κέντρα Στήριξης Φορέων Κ.ΑΛ.Ο.¹⁸ από τα οποία μπορείτε να ενημερωθείτε περισσότερο. Στη Θεσσαλονίκη λειτουργεί το Κέντρο Στήριξης Κ.ΑΛ.Ο. «ΣΤΟΧΟΣ». Το Κέντρο παρέχει υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής σε υφιστάμενες Κοιν.Σ.Επ. και σε άτομα με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις που ενδιαφέρονται να δημιουργήσουν Κοιν.Σ.Επ.

Ευνοϊκή διάταξη

- ✓ Σύμφωνα με το άρθρο 34 του ν.4430/2016, εργαζόμενοι με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις στις Κοιν.Σ.Επ. που

¹⁷ <https://kalo.gov.gr/>

¹⁸ <https://kalo.gov.gr/anakoinosi-schetika-me-ta-kentra-stirixis-foreon-k-al-o/>

λαμβάνουν επίδομα πρόνοιας ή επιδόματα επανένταξης ή οποιασδήποτε μορφής νοσήλιο ή παροχή ή σύνταξη ως έμμεσα ασφαλισμένοι, συνεχίζουν να εισπράττουν τις παροχές αυτές ταυτόχρονα με την αμοιβή τους από την Κοιν.Σ.Επ.

7. Αναζήτηση εργασίας

7.1 Θέσεις εργασίας

Για θέσεις εργασίας, ενημερωθείτε από:

ΚΠΑ 2 του Ο.Α.Ε.Δ.¹⁹

Γραφεία Διασύνδεσης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης²⁰ που λειτουργούν στις Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.) του Ο.Α.Ε.Δ.

Γραφεία Διασύνδεσης ΑΕΙ και ΤΕΙ

Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού-ΑΣΕΠ²¹

Γραφεία Υποστήριξης Ανέργων των Δήμων

Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (για θέσεις εργασίας στον τομέα της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας). Για τις ιστοσελίδες τους βλέπε: α) το Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Ο.²² της Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας / Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης και β) την Πλατφόρμα Δικτύωσης

¹⁹ www.oaed.gr/lista-yperesion-me-epiloge-nomou

²⁰ www.oaed.gr/grapheia-diasyndeses

²¹ www.asep.gr/

²² [https://kalo.yeka.gr/\(S\(bc0ynq0uujoructf1wsrkkrr\)\)/login.aspx?ReturnUrl=%2f](https://kalo.yeka.gr/(S(bc0ynq0uujoructf1wsrkkrr))/login.aspx?ReturnUrl=%2f)

Φορέων Κ.Α.Λ.Ο.²³ της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ-Τομέας Απασχόλησης και Κοινωνικής Οικονομίας / Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Eures – Ευρωπαϊκή Πύλη για την Επαγγελματική Κινητικότητα (για θέσεις εργασίας σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης)²⁴ (Αναζητήστε δουλειά ➔ φίλτρο με βάση τη χώρα και τη θέση εργασίας)

Προκειμένου να «εξοπλιστείτε» κατάλληλα, προτού ξεκινήσετε τη διαδικασία αναζήτησης εργασίας, χρήσιμο θα ήταν να συμμετάσχετε σε ομαδική **Συμβουλευτική Τεχνικών Αναζήτησης Εργασίας (ΤΑΕ)**²⁵ που υλοποιεί ο Ο.Α.Ε.Δ.

²³ https://foreis-kalo.gr/?q=-koinsep_list

²⁴ <https://ec.europa.eu/eures/public/el/homepage>

²⁵ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον στόχο και τα οφέλη αυτής της Συμβουλευτικής, επισκεφθείτε τον Σύνδεσμο: www.oaed.gr/symbouleutike-technikon-anazeteses-ergasias. Τα στοιχεία επικοινωνίας των εξειδικευμένων Συμβούλων διατίθενται μέσω του συνδέσμου: www.oaed.gr/diktyosymboulon-tae.

7.2 Προγράμματα απασχόλησης, αυτοαπασχόλησης, επιχειρηματικότητας και κοινωνικής επιχειρηματικότητας

Για τα προαναφερθέντα προγράμματα, ενημερωθείτε από:

Ο.Α.Ε.Δ.²⁶

Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης²⁷

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση & Δια Βίου Μάθηση» 2014 - 2020²⁸

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας 2014 - 2020²⁹

Κέντρα Κοινότητας³⁰

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία» 2014 - 2020³¹

²⁶ www.oaed.gr/anoikta-programmata

²⁷ www.ypakp.gr/index.php?ID=vXq4e6hGlGceNwF2

²⁸ <https://empedu.gov.gr/>

²⁹ www.perkm.gr/προσκλησεις/

³⁰ <https://opeka.gr/kentra-koinotitas/>

³¹ www.antagonistikotita.gr/epanek/prokirixeis.asp

Οδηγός απασχόλησης και επιχειρηματικότητας για άτομα με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις

Κέντρα Στήριξης Φορέων Κοινωνικής & Αλληλέγγυας Οικονομίας³²

ERASMUS - Νέοι Επιχειρηματίες 2009 - 2019³³

Προκειμένου να «εξοπλιστείτε» κατάλληλα, προτού προχωρήσετε στην άσκηση κάποιας επιχειρηματικής δραστηριότητας, χρήσιμο θα ήταν να συμμετάσχετε στην ομαδική **Συμβουλευτική Ανάλυσης Επιχειρηματικών Πρωτοβουλιών (ΣΑΕΠ)**³⁴ που υλοποιεί ο Ο.Α.Ε.Δ.

Ευνοϊκές διατάξεις

- Σύμφωνα με το άρθρο 13 του ν.4331/2015, τα άτομα με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις που συμμετέχουν σε προγράμματα κατάρτισης, ενίσχυσης της απασχόλησης και λαμβάνουν επίδομα πρόνοιας ή επιδόματα επανένταξης ή οποιασδήποτε μορφής νοσήλιο ή παροχή,

³² <https://kalo.gov.gr/anakoinosi-schetika-me-ta-kentra-stirixis-foreon-k-al-o/>

³³ www.erasmus-entrepreneurs.eu/

³⁴ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον στόχο και τα οφέλη αυτής της Συμβουλευτικής επισκεφθείτε τον σύνδεσμο: www.oaed.gr/symbouleutike-diadikasia-analepses-epicheirematikon-protoboulion. Τα στοιχεία επικοινωνίας των Εξειδικευμένων Συμβούλων διατίθενται μέσω του συνδέσμου: www.oaed.gr/epikoionia-me-ergasiako-symboulo

δεν χάνουν αυτές τις παροχές, αλλά αντίθετα συνεχίζουν να τις εισπράττουν ταυτόχρονα και αθροιστικά με την αποζημίωση από τη συμμετοχή τους στα προγράμματα αυτά.

- Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 23 του νόμου 4488/2017, οι γενικές και ειδικές διατάξεις που προβλέπουν διακοπή ή περικοπή της σύνταξης αναπηρίας ή της σύνταξης λόγω θανάτου και των προνοιακών ή άλλων επιδομάτων όταν ο δικαιούχος αναλαμβάνει εργασία ή αυτοαπασχολείται, δεν έχουν εφαρμογή στους δικαιούχους με ψυχική ή νοητική αναπηρία με ποσοστό 50% και άνω, εφόσον η ανάληψη μισθωτής απασχόλησης ή η αυτοαπασχόληση ενδείκνυται για λόγους ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης και κοινωνικής επανένταξης και η κρίση αυτή πιστοποιείται με γνωμάτευση μονάδας ψυχικής υγείας.
- Στις Προσκλήσεις των δράσεων «*Πρώθησης της απασχόλησης μέσω Προγραμμάτων Κοινωφελούς Χαρακτήρα*» που υλοποιεί ο Ο.Α.Ε.Δ. προμοδοτείται η συμμετοχή των: α) ατόμων με ποσοστό αναπηρίας από 50% και άνω και β) γονέων προστατευόμενων (ανήλικων και ενήλικων) τέκνων με ποσοστό αναπηρίας από 67% και άνω με δεκαπέντε (15) και δέκα (10) μόρια αντίστοιχα.

Έδρα της Ε.Σ.Α.μεΑ. στην Αθήνα:

Ελ. Βενιζέλου 236, Τ.Κ. 163 41, Ηλιούπολη,
Τηλ. + 30 210 9949837, Fax +30 210 5238967
E-mail: esaea@otenet.gr, Ιστοσελίδα: <http://www.esamea.gr>,
<https://www.facebook.com/ESAMEAgr/>,
<https://twitter.com/ESAMEAgr>, Youtube ESAMEAGr

Γραφείο της Ε.Σ.Α.μεΑ. στη Βόρεια Ελλάδα:

Μελενίκου και Μαρασλή 11, Τ.Κ. 54248 Θεσσαλονίκη
Τηλ. +30 2310 842742, Fax +30 2310 862323
E-mail: esaea2@otenet.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Ε.Π. Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης